וועטער: טיילווייז וואלקנדיק און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע ווארט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST.

זון אויפגאנג — 5.25.
זון אונטערגאנג — 7.36.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 167. Winnipeg, Thur. Aug. 21, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דאנערשטאג כז אב, תר"ץ.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY AUG 27 1930

קובא פלאנעוועט איצט אויך צו באשריינקען אימיגראציע

נאך א לאנד וואס וויל פארמאכן טויערן איבער ארבעטלאזיקייט

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ניו־יארק, אווג. 21 (איטא). — באשריינקונג פון אימיגראציע ווערט שוין איצט אויך געפלאנט פון פרעזידענט מאטשאדא, אין קובא, ווי א מיטל צו פארקלענערן די ארבעטסלאזיקייט אין לאנד, — ווי עס האט דערקלערט פעדרא קארטאיא, געהילף פונ'ם גענעראל קאמישאנער פון אימיגראציע אין קובא, אין אן אינטערוויו מיט א פארשטייער פון דער איטא.

ה' קארטאיא האט דערקלערט אבער, אז די באשריינקונגען וואס ווערן געפלאנט פונ'ם פרעזידענט וועלן אפשר ניט אריין אין קראפט ביז צום סוף פון דעם יאר.

—(:־:)—

גרויסער שאדן פון וואלד־שריפה אין ב. ק.

וויקטאריא, בי. סי., אווג. 20. — א וואלד־שריפה אין דרום זייט פון "סוק לעיק" האט דא נעכטן אנגעטאן שאדן אויף ארום א פערטל מיליאן דאלאר — ווערט דא אפגעשאצט.

אין דער שריפה זיינען פארברענט געווארן דרייסיק הייזער און זיבן מיליאן פוס געהילץ אין קאפור, די הויפט־קווארטיר פון דער קאפור לאמבער קאמפאני.

לודענדארף זאגט זיין פרוי האט אים אראפגעפירט פון וועג און געמאכט פאר אן אנטיסעמיט

בערלין, אווג. 21 (איטא). — דער נאטאריעזער אנטיסעמיטישער פירער, גענעראל לודענדארף, וועלכער האט צוליב זיין אנטיסעמיטיזם באקעמפט אויך קריסטנטום און געגרינדעט א טעמפל פאר דער אלטער גערמאנישער היידענישער רעליגיע, — וויל זיך איצט גט'ן פון זיין פרוי. אין זיין אפליקאציע צום געריכט פאר א גט זאגט ער, אז זיין פרוי, וועמעס מיידלשער נאמען איז מאדילדא קומניץ, האט אים אריינגענארט צו אנטירן קעגן אידן און מאסאנען און אנצונעמען געוויסע ניט־קריסטלאכע רעליגיעזע פירונגען.

גענעראל פאן לודענדארף איז פריער געווען קאמאנדיר פון די דייטשע קעניגלאכע ארמייען אין דער גרויסער מלחמה.

פרויזאנען געזוכט

שמאי רעזניק, פריער געוואוינט אין 393 סעלקירק עוועניו, ווערט געזוכט אין פארבינדונג מיט זיין אפליקאציע נאך בירגער פאפירן. זאל זיך ווענדן צום אימיגראנטן־הילף פאראיין.

מאנטרעאלער באנק אפטיילונג בארויבט אין מיטן העלן טאג

מאנטרעאל, קוועבעק, אווג. 21. — צוויי באוואפנטע באנדיטן, זיינען דא נעכטן אין מיטן העלן טאג אריינגעקומען אין דער "בענק קענעדיען נעשאנאל" און זיי האבן בארויבט די באנק אויף דריי טויזנט דאלאר און זיי זיינען פארשוואונדן געווארן אין אן אויטאמאביל.

די באנדיטן האבן דורכגעפירט די רויבעריי אין דער צייט ווען הונדערטער מענשן זיינען פארביגעגאנגען דער באנק — מיטאג צייט. די באנדיטן זיינען ניט געווען מאסקירט און זיי האבן דורכגעפירט זייער ארבעט אויף א "געשעפטסמעסיקן" אופן. זייערע באפעלן צום פארוואלטער און דעם סטעף זיינען געווען אויף זייער א רואיקן אופן אבער אין דער זעלבער צייט שטרענג.

ווען זיי זיינען אריינגעקומען אין באנק האבן זיך דארטן געפונען דער פארוואלטער, פיר אנגעשטעלטע און איין קליענט. ווען איינער פון די באנדיטן האט מיט זיין רעוואלווער געהאלטן אין "ארדענונג" די אנוועזנדע זעקס פערזאן האט דער צווייטער אויסגעליידיקט די קאסע קעסטל און זיי האבן זיך אפגעטראגן איידער די פאליציי איז אנגעקומען.

—(::)—

צאל פון האמסטעדס שטארק געוואקסן דאס יאר

אטאווא, אווג. 21. — דיי מורא אז מיט דעם צוריקקער פון די נאטירלאכע רייכטימער צו די פראווינצן, וועט ווערן א סוף צו די פרייע "האמסטעדס", איז די אורזאך וואס ווערט אנגעגעבן פאר דער אנגעוואקסענער פארגרעסערונג אין דער צאל אפליקאציעס אויף "האמסטעדס" וואס איז לעצטנס אריינגעשיקט געווארן צו דעם דאמיניאן לאנד ברענטש.

צווישן די מאנאטן יאנואר און יולי זיינען אריינגעשיקט געווארן אפליקאציעס אויף 11.379 האמסטעדס. דאס איז א מערקווירדיקער וואוקס אין פארגלייך מיט דער צאל אפליקאציעס פאר דעם זעלבן פעריאד פון לעצטן יאר.

עלעוואטאר מיט 65 טויזנט בושל תבואה אפגעברענט אין סט. באניפיים

דער אסיניבאין גריין קא. עלעוואטאר, אין סט. באניפיים, ניט ווייט פון די סטאקיארדס, איז נעכטן אוונט אוועק מיט'ן רויך. צוזאמען מיט'ן עלעוואטאר איז פארברענט געווארן 60 טויזנט בושל גערשטן און ארום 5 טויזנט בושל ווייץ. דאס אייגנטום פון ווילי, לאו קאמפאני. דער שאדן איז געווען געדעקט מיט פארזיכערונג.

דאס פייער איז אויסגעבראכן אויפ'ן שפיץ פון דער געביידע ארום 4 אזייגער, און האט זיך שנעל פארשפרייט איבער דער גאנצער געביידע, אין ווייניקער פון א שעה צייט איז די הויכע געביידע צעפאלן געווארן מיט א קראך. די פייערלעשער האבן גארנישט ניט געקענט מאכן מיט'ן צעבושוועטען פייער.

אן אונטערזוכונג פון די אורזאכן פון דער שריפה ווערט איצט געמאכט. די געביידע, אויף וויפל ס'איז באקאנט, איז לעצטנס געווען פארמאכט.

—(::)—

ווייץ־פול צאלונגען וועלן אפשר היינט באשטימט ווערן

עס ווערט דערווארטעט, אז היינט זאל אנאנסירט ווערן וויפל דער ווייץ־פול וועט צאלן דאס יאר די פראמערס אין דער ערשטער צאלונג פאר זייערע ווייץ.

פארהאנדלונגען וועגן דעם ווערן איצט אנגעפירט מיט די בענק, וואס פינאנסירן די צאלונגען. דער ווייץ־פול ווערט פארשטאנען, האט געוואלט מאכן אן ערשטע צאלונג פון 70 סענט א בושל, בעת די בענק האבן פארלאנגט א קלענערע סומע.

סאוועט רוסלאנד האט ווייניק ווייץ צו עקספארטירן, זאגט "טיימס"

לאנדאן, אווג. 21. — ווי דער ריגער קארעספאנדענט פון דער היגער "טיימס" מעלדעט, קאן סאוועט רוסלאנד ניט עקספארטירן די גרויסע קוואנטיטעטן ווייץ וואס זי האט געפלאנט, כדי צו קאנען קויפן פאר דעם אויסלענדישע מאשינען פאר איר אינדוסטריאליזאציע פלאן.

די זאמלונג פון די תבואות פאר דער רעגירונג, אין ד ידרום נעגנטן, וואו דער שניט איז שוין פארענדיקט, גייט אן זייער שלעכט, כאטש די צייטונגען באהויפטן, אז די גערעטעניש דאס יאר איז בעסער ווי לעצטן יאר. אין מאסקווע הויבט מען אן צוגעבן, אז דער עקספארט דאס יאר וועט ניט זיין פיל גרעסער ווי לעצטן יאר.

די רעגירונג, באריכטעט דער קארעספאנדענט, האט איצט ארויסגעשיקט אכט קאמוניסטן מיט פולער מאכט קיין קרים, קאווקאז, דער וואלגע און אנדערע דיסטריקטן, צו פארבעסערן די תבואה זאמלונגען, וועלכע זיינען זייער נידעריק, כאטש פרעמיעס ווערן אויסגעטיילט פאר שנעלערן צושטעל.

ווייטיק איז אויך דער פאקט, וואס דעם לעצטן יאר האט דער שטייער אויף "פארמעגלאכע פויערים" אריינגעבראכט 23 פראצענט פון דער תבואה פאר עקספארט. דאס יאר וועט דער שטייער אריינברענגען בלויז דריי פראצענט, ווייל די פארמעגלאכע פארמעגס זיינען אויסגעראטן געווארן אין דער צייט פון דער אינטענסיווער קאלעקטיוויזאציע.

פראצעס פון סטודענטן וואס האבן געלויבט פארזוך צו דערמארדן אנגעלעסקו

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

בוקארעסט, אווג. 21 (איטא). — 20 ארוואקאטן טרעטן דא אויף אין געריכט צו פארטיידיקן די זיבן אנטיסעמיטישע סטודענטן, וועמעס פראצעס האט זיך אנגעפאנגען דינסטאג פאר לויבן אין דער עפנטלאכקייט דעם סטודענט בעזא, וועלכער האט געמאכט א פארזוך צו דערמארדן דעם געהילף־מיניסטער אנגעלעסקו.

זשאנדארמען רינגלען ארום די געריכט געביידע, צוליב דער וואקסנדיקער אגיטאציע פון די סטודענט. די לעצטע האבן ארויסגעגעבן א פראקלאמאציע, אין וועלכער זיי פארבינדן זיך מיט'ן אטענטאט אויף אנגעלעסקו.

נעכטן, צום צווייטן טאג פונ'ם פראצעס, האט ארדענונג געהערשט אין שטאט און דאס פובליקום איז צוגעלאזן געווארן אין געריכט צום פראצעס.

דער פראקוראר סטאנענסקו, האט געפאדערט א שווערע שטראף פאר די סטודענטן, וואס זאל זיין א ביישפיל פאר אנדערע. דערמיט, האט ער געזאגט, דארף די סטודענטן געגעבן ווערן א לעקציע, אז זיי דארפן אפגעבן זיך מיט זייער קולטורעלער אנטוויקלונג, און ניט מיט גלאריפיצירן מארד. דער פראקוראר האט אויך אויסגעדריקט זיין איבערראשונג, ווי א פחדנות'דיקע האנדלונג פון א מערדער קאן פון סטודענטן באטראכט ווערן ווי א העלדישער אקט.

דער פארטיידיקונגס ראט האט געפאדערט, אז די אנגעקלאגטע סטודענטן זאלן באפרייט ווערן.

די זיצונג פונ'ם געריכט איז נעכטן געשלאסן געווארן. דער אורטייל וועט ארויסגעגעבן ווערן היינט.

—(:־:)—

אמעריקע דערווארט צו פארלירן האלב פון איר קאנאדער האנדל

אטאווא, אווג. 21. — לעצטן יאר האט קאנאדע אויסגעגעבן 900 מיליאן דאלאר אויף סחורה אין די פאראייניקטע שטאטן. ווי אנהייגנער פון דער נייער רעגירונג דערווארטן, וועט עס איר געלינגען אין משך פון די קומענדיקע 18 חדשים צו שניידן דעם אימפארט פון די שטאטן אויף מער ווי האלב, — רעדוצירנדיק אים צו 400 מיליאן דאלאר א יאר.

פרעמיער בענעט, ווערט דערווארטעט, וועט אויפהויבן הויך די טאריפן אויף אלע פראדוקטן וואס קאנען, לויט זיין מיינונג, פראדוצירט ווערן אין קאנאדע, און ער וועט אזוי שניידן די אימפארטן ניט נאר פון די שטאטן, נאר אויך פון אנדערע לענדער.

די ערשטע טאריף העכערונגען, ווערט דערווארטעט, וועט פרעמיער בענעט פארלייגן פאר דער ספעציעלער פארלאמענט סעסיע, דעם סעפטעמבער.

פאליציי צעשטערט רואיקן שלאף פון וויניפעגער בירגער — אויף די אייזנבאן רעלסן

ווען איבער פאול קאסטשעסיאס קאפ וואלט נעכטן דורכגעפארן א לאקאמאטיוו מיט צוואנציק־וואגאנען וואלט ער זיך "רואיק" געלעגן אויף די רעלסן, אזוי געשמאק איז ער געשלאפן אנגעשפארט מיט זיין קאפ אויף אן אייזנבאן ליניע, און ווער ווייסט ווי לאנג ער וואלט דארטן געשלאפן ווען ניט א פאליציסט וואלט אים ניט געגעבן א באקוועמערן געלעגער אין פאליציי סטאנציע.

פאר'ן ריכטער האט ער זיך מודה געווען אז ער איז געשלאפן אונטער'ן איינפלוס פון ביטערן טראפן. דער ריכטער האט אים געלאזט גיין אויף סוספענדירטן אורטייל און ער האט אים געהייסן זיין פארזיכטיק מיט די פלעשער וואס ער קלייבט אויס פאר זיך צו שלאפן.

—(::)—

צוויי אידישע פרויען קריגן ירושה פון צען מיליאן דאלאר

וואוסטער, מאסס., אווג. 21 (איטא). — די צוויי היגע שוועסטער מרס. העלען אלמאן און מיס זשינעט ליוויי, זיינען דא היינט געווארן די יורשים פון א פארמעגן פון צען מיליאן דאלאר. די דאזיקע ירושה איז זיי צוגעפאלן לויט דער צוואה פון דעם פארשטארבענעם מיליאנער אלבערט ליוויי, וואס איז היינטיקע וואך פארעפנטלאכט געווארן אין טאמפסאנוויל, קאנ. אין דער דאזיקער צוואה זיינען דערמאנט געווארן אלס יורשים די עלטערן פון מר. ליוויי, אבער עס ניט אנגעגעבן געווארן קיין באשטימטע סומע.

דער פארשטארבענער אלבערט דזש. ליוויי איז געווען דער אייגנטימער פון 126 צירונג געשעפטן און 26 מעבל־געשעפטן פון פארשיידענע שטעט אין אמעריקע. אלס אויספירער פון דער צוואה זיינען באשטימט געווארן ערווין מ. ראזנטאל פון דעטראיט, און עדמונד י. קאופמאן פון וואשינגטאן.

בארעכט אז פילבי האט אנגענומען מאכמעדאנישן גלויבן

ירושלים, אווג. 21 (איטא). — לויט א באריכט וואס איז אהער אנגעקומען פון דזשעדא, עבר הירדן, האט דזשאן פילבי, דער ענגלישער פריינט פון די אראבער, אנגענומען דעם מאכמעדאנישן גלויבן.

—(::)—

לאנדאן, אווג. 19 (איטא). — דר. דראמאנד שילס, וויצע קאלאניאלער מיניסטער דערווארט אנצופאנגען זיין רייזע קיין א"י ארום דעם 20טן סעפטעמבער, באריכטעט די היגע ענגלישע צייטונג "דיילי ווארלד".

—(:־:)—

מזל טוב

א זון געבארן צו מר. און מרס. שיפמאן, 511 מאניטאבא עווע, מוטער און קינד אין בעסטן צושטאנד אין סט. באניפיים האספיטאל.

קאנאדע האט געהאט אומגינסטיקן האנדלס באלאנס דאס יאר

אטאווא, אווג. 21. — קאנאדע האט געהאט אן אומגינסטיקן האנדלס באלאנס פאר'ן יאר וואס האט זיך פארענדיקט יולי 31טן. די אימפארטן פאר די 12 חדשים זיינען געווען, לויט א באריכט פון דער סטאטיסטישער ביורא, $1,148,032,457 און די עקספארטן — $1,015,777,740 — אן איבערוואג פון אימפארטן איבער עקספארטן אויף $109,449,031.

פאר דעם זעלבן פעריאד אין 1929 האט קאנאדע געהאט א גינסטיקן האנדלס באלאנס פון קארגע 60 מיליאן דאלאר; פאר 1928 — 135 מיליאן דאל., און פאר 1926 — איבער 200 מיליאן דאלאר.

אינפאנטיל פאראליזיס פארשפרייט זיך אין אנטעריא

טאראנטא, אווג. 21. — ניט געקוקט אויף אנגענומענע פארזיכטיקייט מיטלען, וואקסט אין דער פראווינץ די צאל פון אינפאנטיל פאראליזיס. אין טאראנטא זיינען פארמאכט געווארן די שווים באסיינען ווי א פארזיכטיקייט מיטל.

אין טאראנטא ליידן 32 קינדער פון דער קראנקהייט, און עלטערן ווערן געווארנט אכטונג צו געבן אויף זייערע קינדער צו באמערקן די ערשטע סימפטאמען פון דער קראנקהייט.

16 פערזאן אין קיטשענער, וועלכע האבן פריער געליטן פון דער קראנקהייט, האבן אנגעבאטן זייער בלוט פאר א סערום איינצושפריצן אין די אנגעשטעקטע מיט אינפאנטיל פאראליזיס.

פרעמיער בענעט וועט דא זיין ביי מעדיצינישער קאנווענשאן

פרעמיער בענעט, וועלכער איז פארביי־געפארן וויניפעג לעצטן אוונט אויף זיין וועג קיין קאלגארי, וועט דא זיין ביי דער בריטישער מעדיצינישער קאנווענשאן וואס עפנט זיך קומענדיקע וואך אין וויניפעג.

פרעמיער בענעט, אין באגלייטונג פון זיין שוועסטער, מיס מילדרעד בענעט, האט דא פארבראכט דריי־פערטל שעה אויף דער סי. פי. אר. סטאנציע, און איז דא אויפגענומען געווארן פון די היגע קאנסערוואטיווע פירער.

ווינדזארער כלה וועט געפירט ווערן צו דער חופה פון אירע קינדער און אייניקלאך

ווינדזאר, אנט., אווג. 21. — היינט ווערט געפייערט די חתונה פון מערי אליסאן ביילי און ארטור ראנקין פארטיער, אין אמהערסבורג, אויף א מערקווירדיקן אופן. די כלה, אן אלמנה פון הענרי א. ביילי, איז 73 יאר אלט. און איר חתן איז פונם זעלבן עלטער. הערי ביילי, איר זון, וועט זיין דער, וואס וועט "אפגעבן" זיין מוטער אין הייראט. און איר טאכטער, מרס. ברייפיל, וועט זיין די אונטערפירערן. דער כלה'ס אייניקלאך וועלן זיין די רינג און בלומען טרעגער.

זאגט פאראויס חורבן פאר אויסטראליע

מאנטרעאל, אווג. — 21. — "די באפעלקערונג פון אויסטראליע טראכט נאר וועגן ספארט", — האט דא דערקלערט וויליאם פאווערשהעם, בארימטער אקטיאר, וועלכער איז אהער אנגעקומען פון אויסטראליע. — "פוטבאל, קריקעט און פערד רייסעס פארנעמען דארטן די גאנצע צייט, אויפ'ן חשבון פון געשעפט און אינדוסטריע".

"דאס", זאגט מר. פאווערשהעם, — "וועט פירן אויסטראליע צו באנקראט און חורבן, און בלויז א סאציאלע רעוואלוציע קאן זי דערפון רעטן".

ער דערינקט אבער אויך, אז ווען עטלאכע פעאיקע קאנאדער און בריטישע קאפיטאליסטן נעמען זיך פאר אויסטראליע, וואלטן זיי נאך געקאנט מאכן פון איר א לייט.

פאמיליעס פון אומגעקומענע מיינערס ליידן ביטערע נויט

בלייקמאר, ב. ק., אווג. 21. — בעת די קערפערס פון די מייסטע קרבנות פון דער מינען טראגעדיע פון לעצטן מיטוואך זיינען נאך ניט ארויסגעצויגן געווארן, ליידן די פאמיליעס פון די אומגעקומענע ביטערע נויט.

אכצן פאמיליעס האבן פארלארן זייערע שפייזער אינ'ם אומגליק, וואס האט געקאסט 45 לעבנס. אייניקע פון זיי זיינען גרויסע פאמיליעס, מיט קליינע קינדער, און זייער לאגע איז זייער א ביטערע, סיידן זיי זאלן קריגן הילף.

עס ווערט איצט געמאכט אן אנהויב צו שאפן א פאנד פאר די געליטענע פאמיליעס. אן אפיל וועט ווארשיינלאך געמאכט ווערן איבער דער גאנצער פראווינץ.

די ארבעט פון אפרייניקן די דורכגאנגען אין דער מינע און ארויסציען די טויטע קערפערס וואס זיינען נאך דארטן איז א ריזיקע, און זי ווערט געטאן פון א גרויסער צאל ארבעטער טאג און נאכט.

ארעסטאנטן צייכענען זיך אויס אין שול עקזאמענס

קינגסטאן, אנט., אווג. 21. — אז די קאנאדער פעניטענשערים זיינען ניט בלויז טורמעס, נאר אויך, ביז צו א געוויסן גראד, דערציאונגס אנשטאלטן, קאן דינען דער פאלגנדער פאקט.

פון זיבעצן ארעסטאנטן וועלכע האבן זיך צוריקגעקערט צו דער פרייהייט און נארמאלן לעבן, און וועלכע האבן געהאלטן עקזאמענס איידער זיי האבן פארלאזט די פעניטענשערי, האבן זיך זיבן פון זיי קוואליפיצירט אריינצוטרעטן אין "האי־סקול", לויט דעם אנגעצייכנטן קורס פון דעם אנטעריא דערציאונגס געזעץ; דריי האבן אויסגעהאלטן דעם עקזאמען פאר עלעמענטארער שול, איינער האט דערפאלגרייך דורכגעמאכט זיין עקזאמען פון מיטל־שול ארבעט און פינף האבן אויסגעהאלטן דעם עקזאמען פון העכערן שול סטאנדארד.

אויסער דעם האבן צוויי געוואונען ערשטע דיוויזיע "האנארס" און צוויי האבן געקראגן צווייטע "האנארס". בלויז איינער פון די זיבעצן איז דורכגעפאלן אין זיינע עקזאמענס.

היפס זאגט אז טאריפן קאנען ניט פארלייכטערן די ארבעטסלאזיקייט

וואנקאווער, ב. ק., אווג. 21. — ניט הויכע טאריפן און ניט פראפאגאנדע פאר סחורה געמאכט אין קאנאדע, אין וואנקאווער אדער אין וויניפעג, — זיינען ניט קיין לייזונג צו דער ארבעטסלאזיקייט, — האט דא דערקלערט דער וויניפעגער ארבעטער דעפוטאט, א. א. היפס, ריידנדיק ביי א פארזאמלונג פונ'ם טריידס און לייבאר קאונסיל.

די לייזונג פונ'ם פראבלעם, האט מר. היפס געזאגט, ליגט אין א זעקס שעה'דיקן ארבעטס טאג און אין העכערע שכירות. די באפעלקערונג ליידעט פון א מאנגל אין קויף־קראפט, ווייל די פראדוצירער קריגן בלויז א קליינעם טייל פונ'ם פרייז פון זייערע פראדוקטן.

וועלן ארבעטער קריגן גרעסערע שכירות, וועלן זיי קאנען קויפן מער, — האט ער געזאגט, — און וועלן זיי ארבעטן קירצערע שעה'ן, וועט ווערן ארבעט פאר די ארבעטסלאזע.

"ביידע אלטע פארטייען האבן צוגעזאגט צו לייזן שנעל אלע קראנקהייטן מיט'ן טאריף", — האט מר. היפס געזאגט. — "אבער מיר, מיטגלידער פון דער ארבעטער פארטיי, ווייסן, אז די רפואה איז קיין רפואה ניט. אלע לענדער ליידן איצט פון דער ארבעטסלאזיקייט, סיי די וואס האבן הויכע, און סיי די וואס האבן נידעריקע טאריפן".

נאך א מיניסטער פונ'ם נייעם קאבינעט

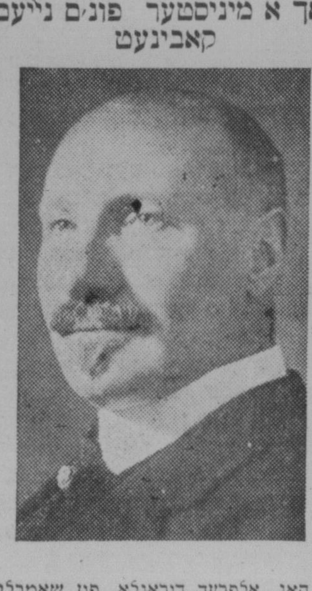

האנ. אלפרעד דורנאלא, פון שאמבלי־ווערשער, קוועבעק, איז מיניסטער פון מארין אינ'ם נייעם קאבינעט פון פרעמיער בענעט.

—(::)—

נאך אן אראבישער מערדער פאר'ן געריכט

ירושלים, אווג. 21 (איטא). — יאקוב אסיה, מערדער פון אברהם מזרחי, וועלכער איז דערמארדעט געווארן אין די ראיאטן לעצטן יאר, איז פאראורטיילט געווארן פראצעסירט צו ווערן אויף דער קלאגע פון מארד און פריעריקן אבזיכט.

גראדואירטער פון תל־אביב'ער גימנאזיע באקומט יעיל פריז

ירושלים, אווג. 21 (איטא). — יעקב לעוויצקי, גראדואירטער פון תל־אביב'ער גימנאזיע און פון געטינגנער אוניווערסיטעט, א לערער פון מאטעמאטיק אין ירושלים, האט געקראגן דעם יערלאכן פריז פון צוויי טויזנט דאלאר פונ'ם סטערלינג פאנד פון יעיל אוניווערסיטעט. לעוויצקי פארט איצט אפ קיין אמעריקע צו ארבעטן אינ'ם יעיל אוניווערסיטעט.

—(::)—

פארמער טויטעט אלטע עלטערן און באגייט זעלבסטמארד

עדמאנטאן, אלטא., אווג. 21. — נאכדעם ווי ער האט דערשאסן און געטויט זיינע 80־יאריקע פאטער און מוטער, האט דזשאן פעטשינסקי, 40 יאר אלט, פארמער אינ'ם טעריען דיסטריקט, פארענדיקט זיין אייגענעם לעבן מיט א שאס פון ביקס אין קאפ.

זיין זארג איבער זיין שווערער עקאנאמישער לאגע, גלויבט מען, האט געטריבן דעם פארמער צו זיין פארצווייפלטן טאט. די פאליציי פארשט אויס די פאסירונג.

אגב - אורחא

פון מארק

פארשיידענע זאכן

וועגן דעם פארשטארבענעם קאנאן דאיל, בארימטן מחבר פון די שערלאק האלמס דעטעקטיוו געשיכטעס, דערציילט זיך אזא אנעקדאט:

איינמאל האט ער אויף שפאס אוועק געשיקט טעלעגראמעס צו דריי אנגעזעענע מענשן פון לאנד, מיט'ן פאלגנדיקן נוסח:

"פארפאלן, — מען האט שוין אלץ אויסגעפונען. אנטלויפט אן שהיות."

און די דריי אנגעזעענע מענשן, דערציילט די געשיכטע, האבן געכאפט די ערשטע שיך און זיינען אנטלאפן קיין אויסלאנד...

**

אין אזא מין לאגע געפינען זיך איצט די שיקאגער הויעך באאמטע, נאכדעם ווי עס איז אנטדעקט געווארן, אז דער דערמארדעטער אונטער־וועלט פירער, דזשעק זוטא, ווי עס ווייזן זיינע אנטדעקטע דאקומענטן, האט געהאט זייער נאענטע פארבינדונגען מיט הויכע באאמטע פון דער פאליציי, מיט ריכטער, מיט סענאטארן און מיט פאליטיקער פון כל־המינים, וועלכע האבן פון אים געקראגן געלט, — ניט מסתמא פאר תהילים זאגן...

ווי עס ווערט באריכטעט, ווארטן א סך פון זיי אפילו ניט ביז זייערע נעמען וועלן פאראפנטלאכט ווערן. זיי רוקן זיך שטילערהייט ארויס פון שטאט, און די עמיגראציע, ווי עס ווערט באריכטעט, איז גאר א באדייטנדיקע.

אבער עס מאכט ניט אויס: באלד וועלן זיי קאנען צוריק קומען קיין שיקאגא, און דער עולם וועט זיי ווידער אויסקלייבן פאר ריכטער, פאר פאליציי באאמטע און פאר סענאטארן: דער זכרון פונ'ם אמעריקאנער עולם איז זייער קורץ.

אגב ווייס איך ניט, אויב דער אמעריקאנער עולם ווערט שאקירט פון אזעלכע געשיכטעס: פאליטישע קארופציע איז דארטן אזא וואכעדיקע זאך, אז מען נעמט עס דארטן אויף ווי א נארמאלע דערשיינונג, — ווי גלאט קורען און ווי אן אינפלוענצא מגפה...

**

די טעג האב איך געהערט אזא מעשה:

אין א אידישער קהלה איז אויסגעבראכן א מחלוקת, — וואס איז קיין נייעס ניט.

האט זיך איין טייל פון דער קהלה אפגעשפאלטן און האט גענומען א נייעם רב.

האט די מחלוקת, נאטירלאך, זיך נאך שטארקער צעפלאקערט.

האבן די אנהייגנער פונ'ם אלטן רב געוואלט צוערשט פטור ווערן פונ'ם נייעם רב.

האבן זיי אנגעשטעלט א פרעמדע גויע, מיט א קינד אויף די הענט, און ווען דער נייער רב איז ארויס אין גאס, האט זי זיך אנגעכאפט אין אים מיט א געשריי:

— אהא, איך האב דיך געפאקט! איצט וועל איך דיך שוין ניט אפלאזן. אט איז דאך דיין קינד!

נו, מסתמא האט דער רב נאך דער דאזיקער מעשה שוין געמוזט פארלאזן די שטאט מיט חרפה. קיינער האט טאקע ניט געגלויבט, אבער דער הונדערטל חשד איז שוין געווען גענוג...

**

אזוי, זעט מיר אויס, זוכט דר. שאפירא צו דערוועקן כאטש א הונדערטל חשד, אז אין פרץ־שול, הערשט א גייסט פון שנאה צו ארץ־ישראל. ער רעדט וועגן דעם אפילו אין א טאן פון באליידיקטן אומשולד, נעבאך.

נאטירלאך, איז עס אן אומזין צו ריידן וועגן א שול וואס שטעלט אן א פועלי ציוניסט פאר איר פרינציפאל און וועמעס כמעט אלע עלטערע לערער זיינען אדער רעכטע, אדער לינקע פועלי־ציון (לעצטן יאר איז דארטן געווען אפילו א צעירי ציוניסט), — אז דארטן הערשט א גייסט פון שנאת־ציון.

קיין שנאת־ציון איז בכלל ניטא אין קיין אידישער שול, אויסער אפשר די אויסגעשפראכן קאמוניסטישע.

אבער דער חשוב'ער דאקטאר האפט מסתמא, אז עפעס וועט זיך פארט צוקלעפן, און דאס דארף ער זייער נויטיק האבן אונטער די אומשטענדן...

**

איז עס א וואונדער, וואס די פרץ־שול טוער (און איך בין איינער פון זיי) ווילן זיך מיט אים ניט אריינלאזן אין פרינציפיעלע ארגומענטן?

עס איז אמת, אז אינ'ם פראגראם פון פרץ־שול איז ניטא קיין באזונדער פונקט פון "ליבע צו ציון", — דאס איז, דאכט זיך, אין קיין שול בכלל ניטא, — דאס איז דר. שאפיראס אייגענער פאטענט, און נאכמאכן איז שטרייננג פארבאטן...

אבער ווי קאנען די פרץ־שול טוער באטראכטן אנדערש ווי מיט ווידערווילן דר. שאפיראס פארזוך "אונטערצואווארפן" זיי א ממזר", און ווי קאנען זיי עס אננעמען אנדערש, ווי זיינעם אן אייגענעם רעקלאמע מיטל?

**

אין דער מעשה וואס איך האב דערציילט, זאגט זיך ניט, אז דער רב זאל האבן אריינגעלאזן זיך מיט דער גויע אין א דעבאטע וועגן פרינציפן.

**

אין האמילטאן, אנט., האט די גערעכטיקייט געשלאגן א רעקארד: אין 24 שעה צייט פון א באנק רויבעריי געפאקט די באנדיטן און פאר'משפט זיי צו 30 שמיץ און 6 יאר געפענגעניש יעדן.

אנדערע געריכטן, ווען זיי וועלן וועלן שלאגן דעם דאזיקן רעקארד, וועלן שוין מוזן זען, אז די פארברעכער זאלן שוין אין די זעלבע 24 שעה אויך אפזיצן זייער 6־יאריקן טורמע טערמין.

נישקשה, אין אמעריקע, אינ'ם לאנד פון רעקארדס, קאן מען דאס אויך טאן, — באזונדערס ווען דער באטרעפנדיקער פארברעכער זאל האבן א פעטן באנק־ביכל.